

Espanya detalla la seva estratègia per combatre la màfia russa

Reproducció íntegra d'un cable de WikiLeaks enviat al Govern dels EUA i les seves agències de seguretat per l'ambaixador dels EUA a Madrid, Alan Solomont, el 8 de febrer de 2010.

Explica les opinions que el fiscal anticorrupció José Grinda va exposar als nord-americans.
Traducció de Xavier Moreno

SUMARI I COMENTARI

El 14 de gener, el fiscal de l'Audiència Nacional José *Pepe* Grinda González va realitzar una avaluació detallada i concisa sobre les activitats i l'abast del crim organitzat, tant a Euràsia com a Espanya, i sobre l'estratègia d'Espanya per combatre'l de la manera més efectiva als tribunals. Va avaluar a la vegada els nivells de cooperació que Espanya rep de nombrosos països. Grinda presentà les seves observacions el 13 de gener a la nova reunió del grup de treball d'experts en crim organitzat i terrorisme d'Espanya i Estats Units, a Madrid. Proporcionà un fullet de 17 pàgines en anglès titulat "El Crim Organitzat i la màfia russa" que va utilitzar per argumentar unes observacions que eren més explícites que el document mateix. (NOTA: s'enviarà una còpia del fullet per correu a les parts interessades.) Els comentaris de Grinda són perspicaços i força valuosos, atès el seu coneixement profund de la màfia eurasiàtica i el seu paper clau en els esforços que fa Espanya per portar els seus líders davant la justícia. FI DE SUMARI I COMENTARI.

INFORMACIÓ DELICTIVA

2. Grinda, fiscal especial contra la corrupció i el crim organitzat, va concloure a principis de desembre l'enjudiciament de la presumpta xarxa criminal dirigida per Zahkar Kalaixov, el ciutadà rus i georgià que, suposadament, és un *Vor v zakone* ('lladre en llei', l'escalafó més alt de la direcció de la màfia russa), i de qui es diu que és el peix més gros de l'organització empresonat fora de Rússia. Els acusats van ser detinguts com a part de l'operació Vespa. S'espera el veredict per a principis de febrer, segons Belén Suárez, fiscal adjunta contra la

corrupció i el crim organitzat i un dels superiors de Grinda. José és conegut pels nostres agents com un professional expert i rigorós, amb una àmplia experiència sobre el terreny. Coopera activament amb els Estats Units i està molt agraït per la seva ajuda. La seva feina l'exposa a nivells d'estrès elevats, la qual cosa el fa sospitos d'intents de penetració per part dels serveis d'intel·ligència i li proporciona una certa sensibilitat respecte a la seva integritat física. Grinda serà també fiscal en el judici dels detinguts en el Troica.

3. La presentació de Grinda va ser la primera a la reunió del 13 de gener i la seva sinceritat va marcar la pauta per a un intercanvi obert d'idees i informació. Va començar demanant als presents que parlessin francament entre ells en aquesta sessió a porta tancada. Va dir que s'estaven enfrontant a la "màfia russa", tot i que el terme "màfia eurasiàtica" és socialment més acceptat i els russos el prefereixen. Va reconèixer que el terme "màfia russa" pot ser inadequat, ja que a vegades, en aquests grups, s'hi troben ucraïnesos, georgians i bielorussos. No obstant això, va qüestionar l'estigma que envolta aquest terme i va argumentar que dir "màfia russa" està del tot acceptat.

4. Grinda va considerar Bielorússia, Txetxènia i Rússia com a "Estats mafiosos" virtuals i va afirmar que Ucraïna podria convertir-se en un més. Va al·legar que, en aquests països, és difícil diferenciar les activitats del Govern de les del crim organitzat.

IDENTIFICANT L'ABAST DE L'AMENÇA QUE SUPOSA LA MÀFIA RUSSA

5. Grinda va suggerir que hi ha dues qüestions preocupants sobre la màfia russa. En primer lloc, aquesta màfia exerceix un "control exhaustiu" sobre alguns sectors estratègics de l'economia

mundial, com per exemple l'alumini. Va comentar de passada que el Govern nord-americà té un problema estratègic. Hi ha sospites que la màfia russa hagi fet una inversió enorme a General Motors a través de la seva participació en el fabricant canadenc de peces d'automòbil Magna International.

6. La segona qüestió és la incertesa respecte al grau d'implicació del primer ministre rus, Vladímir Putin, en la màfia russa i si aquest controla les seves accions. Grinda va citar una "tesi" d'Alexander Litvinenko, l'ex-funcionari d'intel·ligència rus que estava treballant en assumptes de crim organitzat abans de morir enverinat, a finals de 2006, en estranyes circumstàncies. La tesi deia que els serveis d'Intel·ligència i Seguretat russos (va citar el Servei Federal de Seguretat, FSB; el Servei d'Intel·ligència Exterior, SVR; i la intel·ligència militar, GRU) controlen el crim organitzat a Rússia. Grinda creia rotundament en la veracitat de la tesi. José va dir que té sospites que l'FSB està *absorbint* la màfia russa, però que també la pot *eliminar* de dues maneres: matant els líders criminals que no facin allò que els serveis d'intel·ligència volen o ficant-los a la presó per posar fi a la competència que ells representen. A més, els caps criminals poden decidir d'anar a la presó per tal de protegir-se.

7. Grinda va dir que, segons la informació obtinguda dels serveis d'intel·ligència, testimonis i escoltes telefòniques, alguns partits polítics a Rússia col·laboren "mà a mà" amb el crim organitzat. Per exemple, argumentà que el Partit Liberal Democràtic (PLD) el van crear el KGB i el seu successor, l'SVR, i que integra diversos criminals de pes. Més tard, Grinda al·legà que s'ha demostrat la relació entre els partits polítics russos, el crim organitzat i el tràfic d'armes. Sense entrar en més detalls, va citar l'estrany cas del vaixell

Arctic Sea a mitjan 2009 com un "clar exemple" de tràfic d'armes.

8. Grinda comentà que tot allò que ha llegit després d'investigar el crim organitzat durant gairebé dotze anys l'ha fet creure el següent: mentre que els terroristes tenen com a objectiu substituir l'essència mateixa de l'estat, el crim organitzat pretén ser un complement de les estructures estatals. Va resumir el seu punt de vista en afirmar que l'estratègia del govern rus és utilitzar els grups criminals per fer tot allò que el govern no pot com a institució global. A tall d'exemple, va citar Klashov, qui va confessar que treballava per a la intel·ligència militar russa venent armes als kurds, amb l'objectiu de desestabilitzar Turquia. Grinda va afirmar que el govern rus pren la relació amb els líders criminals més enllà amb la concessió de privilegis polítics, per tal d'atorgar-los immunitat en càrrecs d'extorsió.

L'ESTRATÈGIA DE LLUITA ESPANYOLA CONTRA LA MÀFIA RUSSA: RASTREJAR ELS DINERS

9. Grinda va datar l'inici de la màfia russa a Espanya a mitjan anys noranta, quan diversos Vory van començar a entrar al país. Va afirmar que, des del 2004, els fiscals espanyols han creat una estratègia formal per "decapitar" la màfia russa a Espanya. Explicà que ha sigut una estratègia vertical feta a partir d'una investigació exhaustiva sobre els delictes comesos pels Vory que viuen a Espanya. Tot i que es desconeix la seva feina i la procedència dels seus ingressos, resideixen en grans mansions. Els fiscals espanyols van concloure que el blanqueig de capitals hi té a veure i que el gran repte ha estat demostrar-ho. Grinda afirmà que la llarga experiència d'Espanya a evitar que els traficants utilitzessin els capitals blanquejats ha sigut de gran ajuda.

10. Grinda va dir que les investigacions sobre el blanqueig de capitals tenen dos objectius: evitar que els investigats en treguin profit i impedir que guanyin influència econòmica, la qual cosa, segons Grinda, tard o d'hora acaba convertint-se en influència política. És per aquesta raó que el Procurador General d'Espanya ha creat la Fiscalia contra la Corrupció i la Criminalitat Organitzada. Com a part d'aquesta estratègia s'inclou la intervenció de negocis, empreses, béns i actius.

11. Grinda va accentuar els reptes de la lluita contra el crim organitzat quan aquest gaudeix de protecció política, econòmica, social i, sobretot, jurídica. Grinda va reverenciar un document proporcionat per la delegació dels Estats Units que abordava l'important paper que poden exercir els mitjans advertint el públic de les activitats criminals i l'amenaça que aquestes representen. Els mitjans de comunicació poden crear un ambient en què els polítics siguin reticents a fer amics i negocis amb els líders de la màfia, dels quals Grinda argumentà la necessitat de retratar-los com a individus de poca confiança. Pel que fa a la protecció jurídica, Grinda va afirmar que un factor clau en la capacitat d'un Govern per lluitar contra la delinqüència depèn de la mesura que els millors advocats i bufets del país representen la màfia. En aquest sentit, es va preguntar retòricament: "Per què Cuatrecasas defensa constantment els membres de la màfia russa?" **COMENTARI:** Cuatrecasas és un dels bufets d'advocats més importants d'Espanya. La seva pàgina web és www.cuatrecasas.com...

12. Grinda afirmà que el crim organitzat comença a acumular poder econòmic i polític quan fa ofertes de contracte d'obres civils i projectes d'infraestructura. Va assenyalar, però, que els Vory mai no s'involucren en el crim organitzat i els assassinats, sinó que prefereixen distanciar-se d'aquesta activitat i centrar-se →

→ en els crims que estan més amunt en la jerarquia, com ara la corrupció dels ministres d'alt rang. El nivell de poder dels Vory està indicat pel seu nivell d'interacció amb els càrrecs públics, ja que els funcionaris de gabinet no perden el temps amb persones poc rellevants i no poden ser temptats per aquells que no tenen alguna cosa important a oferir. Grinda va comentar que Gennadios Petrov, el principal objectiu de l'operació Troica a Espanya, tenia contactes "perillosament propers" amb alts funcionaris russos. **COMENTARI:** En un moviment sorpresa, els jutges espanyols van alliberar Petrov, el qual es troba en llibertat i sota arrest domiciliari des del 31 de gener de 2010. **FI DEL COMENTARI.**

REFLEXIONS SOBRE LA COL-LABORACIÓ INTERNACIONAL

Grinda va parlar sobre la col·laboració que Espanya rep d'altres països amb relació a la màfia russa. Al principi del

seu discurs, va agrair a la delegació dels Estats Units l'ajuda de Washington a la seva oficina. Va dir que és important comptar amb el Departament de Justícia, l'FBI, i l'oficina d'agents estrangers com a socis col·laboradors i va avaluar que ell i els seus interlocutors nord-americans col·laboren "amb molta eficiència". Va afegir que el nivell tan proper de cooperació entre ell i els Estats Units en assumptes de crim organitzat és força conegut en alguns cercles, i ha portat molta gent a dir que ell i Espanya són "la mà executora del Govern nord-americà en relació amb la màfia russa". Una descripció amb què està força d'acord. Grinda va dir que la Policia Nacional Espanyola (SNP), la Guàrdia Civil (GC), la unitat d'intel·ligència financera d'Espanya (SEPBLAC), i la divisió de vigilància de la Policia de Duanes han compilat una pila sòlida d'informació sobre la màfia russa a Espanya. Va afegir que Alemanya, Suïssa, Àustria, Bèlgica i EUA han estat socis valuosos complementant aquesta informació i que, d'aquesta manera, l'oficina de Grinda ha

pogut entendre millor les activitats de la màfia russa. També cal dir que Espanya està començant a col·laborar amb França en aquests assumptes, però ha destacat la falta de cooperació del Regne Unit.

15. Grinda descriu el crim organitzat a Geòrgia com a "molt poderós" i va afirmar que allà els llaços entre el Govern i el crim organitzat van començar sota el govern de Xevardnadze. Encara que Grinda va reconèixer les millores sota l'actual president Saakaixvili, va dir que encara hi ha "limitacions" en els esforços de Geòrgia per lluitar contra el crim organitzat. Citant la seva experiència personal a cercar l'ajuda de Geòrgia en el processament de la xarxa criminal de Kalaixov a Espanya, Grinda comentà que se sent "totalment abandonat" i "traït" per Geòrgia i que les explicacions que ha rebut de Geòrgia sobre la seva falta de cooperació són "més patètiques encara que la mateixa traïció."

16. Per il·lustrar les seves idees sobre el nivell de cooperació que Espanya rep de Rússia, Grinda va comentar els esforços d'Espanya per arrestar Taniel Oniani, com a part de l'operació Vespa. Al juny de 2005, Oniani, d'origen georgià, va fugir a Rússia hores abans de la seva possible detenció a Espanya. Rússia li va atorgar la ciutadania a l'abril de 2006, tot i haver fugit de la justícia espanyola. Grinda va al·legar que la concessió de la ciutadania no era ni "casual" ni "fruit de l'altruisme" i va ser un exemple de com Rússia utilitzava líders criminals per treballar en nom dels seus interessos. Grinda va al·legar que el Ministeri rus de l'Interior i l'FSB estan protegint estretament Oniani a Rússia (fins i tot a la presó). Després de la detenció d'Oniani a Moscou al juny de 2009, Espanya va sol·licitar la seva extradició per càrrecs derivats de l'operació Vespa, i Rússia va respondre que la ciutadania russa d'Oniani li impedia ser extradit. Grinda va afirmar que Rússia "sempre li diu a Espanya que li traurà la ciutadania a Oniani, però mai ho fa". Grinda va dir que, des de la seva experiència, "una de les virtuts del Govern rus és que sempre dirà i farà el mateix: res".

17. La delegació dels Estats Units al grup de treball d'experts en crim organitzat i terrorisme d'Espanya i Estats Units ha proporcionat aquest cable. Solomont. ●

Rafael Tasis
És hora de plegar

Rafael Tasis
La biblia valenciana

Rafael Tasis
Un crim al Paralelo

PER NADAL, REGALA MISTERI

NOVETATS 3i4
Pots seguir-nos a Facebook i Twitter
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.com

Edicions Tres i Quatre / València